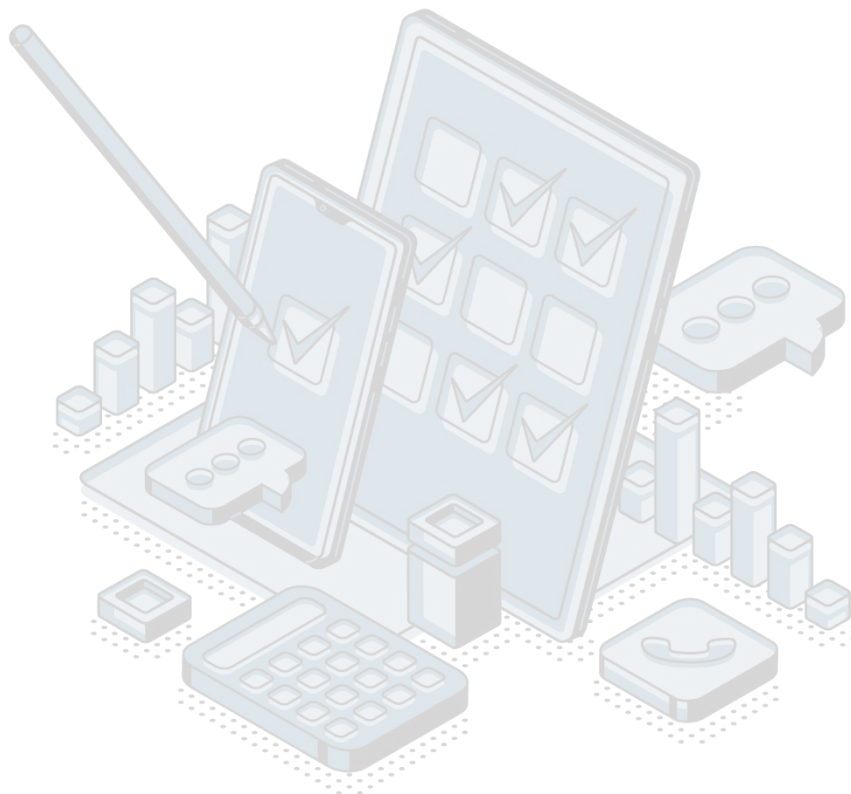

IZVJEŠTAJ O KVALITETU

Bruto nacionalni dohodak 2022

Odgovorno lice: Bojana Ćupić

Naziv odsjeka: Odsjek statistike godišnjih nacionalnih računa

Sadržaj:

1. Uvod - Osnovne informacije o istraživanju	2
1.1 Svrha, cilj i predmet istraživanja	2
1.2 Pravni osnov	2
1.3 Statističke jedinice	2
1.4 Pokrivenost i obuhvat istraživanja	2
1.4.1 Sektori	2
1.4.2 Statistička populacija	2
1.5 Referentna geografska oblast	2
1.6 Koncepti i definicije	3
1.7 Klasifikacije	3
1.8 Frekvencija prikupljanja podataka	3
1.9 Dinamika objavljivanja podataka	3
1.10 Metodologija	3
1.11 Bazni period	4
1.12 Jedinica mjere	4
1.13 Izvor podataka	4
1.14 Metod prikupljanja podataka	4
2. Relevantnost - Korisnici podataka	4
2.1 Potrebe korisnika	4
2.2 Zadovoljstvo korisnika	4
3. Tačnost i pouzdanost	4
3.1 Tačnost - Opšta ocjena	4
3.2 Uzoračka greška	5
Nije relevantno	5
3.3 Neuzoračka greška	5
3.4 Sezonska prilagođavanja	5
3.5 Revizija podataka	5
3.5.1 Politika revizije podataka	5
3.5.2 Praksa revizije podataka	5
3.5.3 Prosječna veličina revizije podataka	5
4. Pravovremenost i tačnost objave podataka	5
4.1 Pravovremenost	5
Vremenski jaz objave preliminarnih podataka	5
Vremenski jaz objave konačnih podataka	5
4.2 Tačnost objave podataka	5
5. Dostupnost i jasnoća	5
5.1 Kalendar objave podataka	5
5.2 Pristup Kalendaru objave podataka	6
5.3 Saopštenja	6
5.4 Publikacije	6
5.5 Online baza podataka	6
5.6 Dostupnost mikro podacima	6
5.7 Popunjenost metadate	6
6. Uporedivost	6
6.1 Prostorna uporedivost	6
6.2 Vremenska uporedivost	6
Indikator za uporedivost u vremenu	7

1. Uvod - Osnovne informacije o istraživanju

1.1 Svrha, cilj i predmet istraživanja

Bruto nacionalni dohodak u tržišnim cijenama je jednak bruto domaćem proizvodu umanjenom za primarni dohodak koji rezidentne jedinice plaćaju nerezidentnim jedinicama i uvećanom za primarni dohodak koji rezidentne jedinice primaju od sektora inostranstva. To su naknade zaposlenih koje rezidenti primaju od nerezidenata i plaćaju nerezidentima kao i prihod od imovine koji primaju rezidenti i plaćaju nerezidentima.

1.2 Pravni osnov

Zakonom o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike („Sl.list Crne Gore“, br. 18/12 i 47/19) definisane su odredbe za prikupljanje, obradu i diseminaciju podataka. Zakon pruža Upravi za statistiku pravno ovlaštenje da prikuplja i pristupa podacima potrebnim za sprovođenje Programa i Godišnjeg plana. Zakon daje prioritet upotrebi administrativnih podataka, kao i pravo pristupa individualnim podacima koji su rezultat istraživanja ostalih proizvođača zvanične statistike. Kao dopuna zakonskim odredbama, Uprava za statistiku je potpisala više memoranduma o saradnji sa imaocima administrativnih podataka.

1.3 Statističke jedinice

Statističke jedinice su sve ekonomske jedinice, pravna i fizička lica i domaćinstva, unutar definisanih granica proizvodnje u okviru metodologija Sistem nacionalnih računa SNA 2008 i Evropski sistem računa ESA 2010.

Shodno međunarodnoj metodologiji ESA 2010, u nacionalnim računima koriste se dvije vrste jedinica i dva odgovarajuća načina posmatranja ekonomije: (a) institucionalna jedinica; (b) lokalna jedinica po vrsti djelatnosti (lokalni KAU). Prva vrsta se koristi za opisivanje prihoda, rashoda i finansijskih tokova, kao i za bilanse stanja. Druga vrsta jedinica se koristi za opis proizvodnih procesa kao i za input-auput analizu.

Institucionalna jedinica je privredni subjekt koji karakteriše autonomija donošenja odluka u obavljanju svoje glavne funkcije. Smatra se da rezidentna jedinica konstituiše institucionalnu jedinicu na ekonomskoj teritoriji na kojoj ima svoj centar od pretežnog ekonomskog interesa ako ima autonomiju donošenja odluka i ili ima kompletan niz računa ili je u stanju da sastavi kompletan niz računa.

Lokalni KAU grupiše sve djelove institucionalne jedinice u svom kapacitetu kao proizvođače koji se nalaze na jednoj lokaciji ili na blisko lociranim lokacijama, i koji doprinose performansama aktivnosti na nivou djelatnosti (četiri cifre) NACE Rev. 2. Institucionalna jedinica sastoji se od jednog ili više lokalnih KAU; lokalni KAU pripada jednoj i samo jednoj institucionalnoj jedinici.

1.4 Pokrivenost i obuhvat istraživanja

1.4.1 Sektori

Ukupna nacionalna ekonomija i sektor inostranstva.

1.4.2 Statistička populacija

Statističku populaciju nacionalnih računa neke zemlje čine sve rezidentne statističke jedinice (institucionalne jedinice ili lokalni KAU-i). Jedinica je rezidentna jedinica zemlje kada ima centar pretežnog ekonomskog interesa na ekonomskoj teritoriji te zemlje, odnosno kada učestvuje duži period (godinu dana ili više) u privrednim aktivnostima na toj teritoriji.

Obračun podataka nacionalnih računa obuhvata sve statističke jedinice čime se obezbjeđuje iscrpnost u obračunu.

1.5 Referentna geografska oblast

Crna Gora

1.6 Koncepti i definicije

BDP - Bruto domaći proizvod u tržišnim cijenama je konačni rezultat proizvodne aktivnosti rezidentnih proizvođačkih jedinica i definisan je na tri načina:

1. BDP prema proizvodnom pristupu predstavlja sumu bruto dodatih vrijednosti u svim NACE djelatnostima + Porezi minus subvencije na proizvode. Bruto dodata vrijednost (BDV) = Bruto vrijednost proizvodnje umanjena za intermedijalnu potrošnju.
2. BDP prema potrošnom pristupu predstavlja sumu potrošnih kategorija:
 - a. Finalna potrošnja domaćinstava i neprofitnih ustanova u službi domaćinstava
 - b. Finalna potrošnja države
 - c. Bruto investicije u osnovna sredstva
 - d. Promjene u zalihama
 - e. Izvoz roba i usluga - Uvoz roba i usluga
3. BDP prema prihodnom pristupu: Naknade zaposlenima + Bruto poslovni višak i mješoviti dohodak + Porezi minus subvencije na proizvodnju i uvoz.

Tranzicija od bruto domaćeg proizvoda (BDP) do bruto nacionalnog dohotka (BND) je moguća korišćenjem podataka o primarnim dohocima između rezidenata i nerezidenata. To su naknade zaposlenima koje rezidenti primaju od nerezidenata i plaćaju nerezidentima kao i prihod od imovine koji primaju rezidenti i plaćaju nerezidentima. Prelazne stavke od BDP do BND su identične sa komponentama prihoda u Platnom bilansu (BPM6). Naknade zaposlenima predstavljaju ukupna primanja, u novcu ili u naturi, koje poslodavac plaća zaposlenom za posao koji je zaposleni obavio u obračunskom periodu. Prihod od imovine stvara se kad vlasnici finansijskih sredstava i prirodnih resursa stave finansijska sredstva i prirodne resurse na raspolaganje drugim institucionalnim jedinicama. Prihod koji nastane upotrebom finansijskih sredstava naziva se prihod od investicija, dok se prihod koji nastane upotrebom prirodnih resursa naziva zakupninom. Prihod od imovine je zbir prihoda od investicija i zakupnine.

1.7 Klasifikacije

- ✚ Usvojeni standard je Evropski sistem nacionalnih računa (ESA 2010). Ovo je najnoviji međunarodno kompatibilan računovodstveni okvir za sistematski i detaljan opis ekonomije.
- ✚ KD 2010, koja je usklađena sa evropskom klasifikacijom djelatnosti NACE Rev. 2.
- ✚ Priručnik za izradu platnog bilansa i međunarodne investicione pozicije (šesto izdanje, MMF).

1.8 Frekvencija prikupljanja podataka

Godišnja.

1.9 Dinamika objavljivanja podataka

Godišnja.

1.10 Metodologija

U izradi nacionalnih računa se koriste sljedeće međunarodne metodologije:

- ✚ Sistem nacionalnih računa 2008, link: [Metodologija SNA2008](#)
- ✚ Evropski sistem nacionalnih računa 2010, link: [Metodologija ESA2010](#)
- ✚ Priručnik o promjenama između ESA 95 i ESA 2010, link: [Promjene između ESA95 i ESA2010](#)
- ✚ Priručnik za izradu platnog bilansa i međunarodne investicione pozicije, link [Priručnik za izradu platnog bilansa i međunarodne investicione pozicije](#)

1.11 Bazni period

Nije primjenljivo.

1.12 Jedinica mjere

Podaci su objavljeni u hiljadama eura.

1.13 Izvor podataka

U izradi bruto nacionalnog dohotka koriste se podaci o bruto domaćem proizvodu i podaci iz računa primarnog dohotka platnog bilansa.

1.14 Metod prikupljanja podataka

Nacionalni računi kombinuju podatke iz brojnih statističkih izvora. Tehnike prikupljanja podataka variraju u zavisnosti od pristupa u kompilaciji, raspoloživosti izvora podataka, pravovremenosti u objavljivanju pojedinih agregata i drugih faktora.

2. Relevantnost - Korisnici podataka

2.1 Potrebe korisnika

Međunarodni korisnici:

- ✚ Eurostat;
- ✚ Svjetska banka;
- ✚ UN organizacije;
- ✚ Međunarodni monetarni fond.

Nacionalni korisnici:

- ✚ ministarstva i drugi organi javne uprave;
- ✚ lokalne samouprave i drugi organi lokalne uprave;
- ✚ Centralna banka Crne Gore;
- ✚ nevladine organizacije;
- ✚ studenti;
- ✚ istraživači;
- ✚ mediji.

2.2 Zadovoljstvo korisnika

Uprava za statistiku je usvojila Strategiju upravljanja kvalitetom, Vodič za implementaciju Strategije upravljanja kvalitetom, kao i Implementacioni plan za sprovođenje politike kvaliteta. U cilju mjerenja stepena do kojeg ispunjava svoje obaveze prema korisnicima i u sklopu nove politike kvaliteta, Uprava za statistiku je sprovedla istraživanje o zadovoljstvu korisnika. Rezultati istraživanja dostupni su na web stranici Uprave za statistiku, link: [Istraživanje o zadovoljstvu korisnika](#)

3. Tačnost i pouzdanost

3.1 Tačnost - Opšta ocjena

Kompilacija nacionalnih računa je složen zadatak koji uključuje mnogo različitih izvora podataka. Tačnost i pouzdanost obezbjeđuju se primjenom metodoloških uputstava shodno metodologiji nacionalnih računa.

3.2 Uzoračka greška

Nije relevantno.

3.3 Neuzoračka greška

Nije relevantno.

3.4 Sezonska prilagođavanja

Nije relevantno.

3.5 Revizija podataka

3.5.1 Politika revizije podataka

Uprava za statistiku je usvojila Politiku revizije i ista je dostupna na web sajtu: [Politika revizije](#)

3.5.2 Praksa revizije podataka

Podaci nacionalnih računa podložni su revizijama, u slučaju izmjena međunarodnih metodologija ili kada novi izvori podataka postanu dostupni.

Nacionalni računi predstavljaju širok spektar podataka o različitim oblastima koje su integrisane u sistem nacionalnih računa tako da će promjena u jednoj oblasti imati uticaj na drugom mjestu i samim tim revizija jednog dijela nacionalnih računa može dovesti do revizije podataka cjelokupnog sistema nacionalnih računa.

3.5.3 Prosječna veličina revizije podataka

Nije dostupno.

4. Pravovremenost i tačnost objave podataka

4.1 Pravovremenost

Podaci se objavljuju u skladu sa Godišnjim planom zvanične statistike i Kalendarom objavljivanja statističkih podataka. Rok objavljivanja podataka je do kraja septembra tekuće godine za prethodnu godinu.

Vremenski jaz objave preliminarnih podataka

Nije relevantno.

Vremenski jaz objave konačnih podataka

Konačni podaci raspoloživi su 9 mjeseci nakon isteka referentnog perioda.

4.2 Tačnost objave podataka

Nije dostupno.

5. Dostupnost i jasnoća

5.1 Kalendar objave podataka

Zakonom o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike ("Sl.list Crne Gore", br. 18/12i 47/19) se propisuje da proizvođači zvanične statistike pripremaju, ažuriraju i objavljuju Kalendar objavljivanja statističkih podataka. Objavljuje se na internet stranici Uprave za statistiku najkasnije do 20. decembra za narednu godinu, za sve proizvođače zvanične statistike koji uključuje datume objavljivanja statističkih

podataka. Svaka promjena u datumu objavljivanja u Kalendaru objavljuje se unaprijed u skladu sa Procedurom o neplaniranim revizijama.

5.2 Pristup Kalendaru objave podataka

Kalendar objavljivanja statističkih podataka dostupan je na sljedećem linku: [Kalendar objavljivanja podataka](#)

5.3 Saopštenja

Saopštenje o Bruto nacionalnom dohotku Crne Gore, link: [Saopštenja](#)

5.4 Publikacije

Uprava za statistiku objavljuje sljedece redovne publikacije:

1. Statistički godišnjak,
2. Crna Gora u brojkama,
3. Mjesečni statistički pregled.

Pored navedenih redovnih, Uprava za statistiku objavljuje i vanredne publikacije. Neke od najznačanijih vanrednih publikacija su sljedeće:

1. Žene i muškarci u Crnoj Gori,
2. Najčešće korišćeni statistički podaci.

Sve publikacije koje objavljuje Uprava za statistiku dostupne su na sljedećem linku: [Publikacije](#)

5.5 Online baza podataka

Nije dostupna.

5.6 Dostupnost mikro podacima

Zakonom o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike ("Sl.list Crne Gore", br. 18/12i 47/19) regulisana su pravila pod kojim spoljni korisnici mogu dobiti pristup individualnim podacima za potrebe istraživanja. Članom 58 definisane su vrste naučnih i istraživačkih organizacija koje mogu dobiti takve podatke. Davanje individualnih podataka bez identifikatora moguće je isključivo na pisani zahtjev naučno-istraživačkih ustanova, u svrhu obavljanja naučno-istraživačke djelatnosti, kao i međunarodnih statističkih organizacija i proizvođača statistike iz drugih država. Istraživački subjekt potpisuje Ugovor sa Upravom za statistiku, kao i Izjavu o poštovanju principa povjerljivosti. Proizvođači zvanične statistike vode posebnu evidenciju o korisnicima i o svrsi za koju su statistički podaci dati na korišćenje.

5.7 Popunjenost metadate

Nije dostupno.

6. Uporedivost

6.1 Prostorna uporedivost

Primjenom regulative (EC) br. 549/2013 koja propisuje primjenu ESA 2010 metodologije kao i drugih međunarodnih priručnika i metodologija omogućena je geografska uporedivost podataka Crne Gore sa ostalim zemljama.

6.2 Vremenska uporedivost

Podaci su uporedivi za vremensku seriju 2010-2022. godine u skladu sa ESA 2010 metodologijom.

Indikator za uporedivost u vremenu

Nije dostupno.